

GAZETA TRANSILVANEI.

Gazeta oie de 2 ori: Joi si Duminica.
Fol'a candu concedo ajotória. — Pretulu:
pe un anu 10 fl., pe 1/2 anu 5 fl. v. s. Trieri osterne 12 fl.
v. s. pe unu ano seu 2 1/2 galbani moa. sumadria.

Anu XXXVII.

Se prezamra la postele c. si r., si pe la
DD. correspondenti. — Pentru serie 6 cr.
Taxa's timbrala a 50 cr. de fiecare pu-
blicare.

Nr. 58.

Braslovu 219 Augustu

1874.

(Correspondinta privata).

— Bucuresci, 3/15 Augustu. Sesiunea anuala a Societatii academice romane, fixate in statulele sale dela 1857 pe unu scortu periodu de siese septemani, s'a deschisu de catra presedintele seu d. decanu Aug. Tr. Laurianu in 1/13 prin unu cuvintu scortu, dupa care d. rectoru Ioanu Maximu, in calitate sa de secretariu generalu, a perliu reportulu delegatiunii, in care se atingu in modu synopticu lucrariile de preste ano ale delegatiunii, dupa care urma comunicatiunea programei lucrariilor, cu care va avé se se ocupa Societatea in aceta sesiune. Acea programa coprine puncte as'a de multe si materialu atatu de abundante, in catu nu pricepemu, cum ar' poté se-i éssa Societatea 'la capetele, toama si in casu candu Societatea s'ar' decide, cá pe calendaru aceste tropice, care domina mai alesu siesurile aceste framése tieri meridionale, se lucre si in duminici si serbatori. Ambele aceste acte, reportu si programa, se detera la tipariu, de unde le veti recepe si d-vóstra in cate unu exemplariu.

In prim'a di, in locu de siediinta formalu, s'a tinentu numai conferinta, pentru-ca membrii prezenti inca nu érá 1/2 plus 1; pe a dóa'a di inse mai venira dóoi membrii si asia se incepura siediintele formali. In conferinta, delegatiunea dete membriloru informatiuni diverse, intre aliele despre modulú asecurarii fondului Zappa in proprietate de pamentu, despre greutatile intempinate cu proiectulu de a se face bustulu lui Alexandru Ioanu I in marmora, despre bustulu generariului Herescu-Nasturelu s. a. é. d. Alexandru Odobescu inscrisnatu inca din anulu trecutú a cereatú in urma' multeloru manuscrisuri ale lui Dimitrie Cantemiru si ale fiu-seu Antiochu Cantemiru, despre care se luase scire, ca s'ar' mai afia in St. Petropole, preste cele cunoscutu pans acilea, dupace conferise cu d. consulu generalu ala Russiei de repetite-ori, si dupace s'a mudiolucitu transmiterea manuscrisiteloru la Bucuresci, se afia in stare de a informá pe membrii societatei, ca acele tóte ar' fi numai de ale lui Antiochu Cantemiru, cu totulú 11 volume, ca inse in tóte acele nu este nimicu ce s'ar' poté folosi in histori'a patriei nóstre, é 4 volume coprindu correspondentiile diplomatice ale lui Antiochu Cantemiru, avute cu imperatésa Catharina II, é' celelalte siplele volume suntu totu atatea copii ale stireloru sale, facute in tempulu, pre candu tipariura lorú érá interdisa.

Biblioteca Societatii s'a inmultitu érási cu catera sutu de carti, parte donate, parte cumparate din bugetulu propriu. Ace se atrase atentiunea membriloru la unu nou documentu despre vechimea limbii dacoromanesi, cá limba scrisa. Scitutu este, ca urmele de dialectulu nostru vorbitu, scrisu si tiparitu, s'au potulu descoperi pans acilea, cá cele mai vechi, numai dintre anii 1570—1580, é' urme de limba vorbita si scrisa, s'ar' afia numai mai vechi. Cunoscuta este bull'a papei Innocentiu IV din sec. alu 13-lea, in care se spuna, ca patriarhulu din Constantinopole ar' fi permisu, cá santele scripturi se se traduca si in limb'a vlahu, cea ce probeada, ca intre anii 1300 si 1400 limb'a dacoromana se credea de apta, cá se traducea intrens'a scripturile. De s'au tradosu séu nu, inca nu s'a potulu descoperi. Mai departe este cunoscutu

si acelu documentu latinescu dela a. 1464, in care se vorbesce despre unu pasportu romanescu din dilele domnului Moldovei Petru Aronu, scrisu romanescu (idiomate valachicu). Der' s'a mai descoperitu si unu altu documentu, din care se vede, ca Petru Domnulu Moldovei in a. 1387 depune juramantu catra regele Poloniei in limb'a sa romanésca, pentruca alt'a nu sciea *).

Manuscrisuri de traducti din auctorii classici au intratu pe anulu acesta diece, din care patru din elinesce. Aceste érási voru de delu luera comissuniile respective, pentruca in adeveru este lucrú fórtu delicatú cu acelea reconosini. Nu scitmu cum le voru afia pe aceste diece, atata inse scitutu din capulu locului, ca acele, care vrea se traduca bene romanescu, trebuie se cunosca ambele limbe perfectu, adeca si pe a sa, si pe cea din care se traduce, si se cere mai pre susu de tóte, cá se fá invariatu inca din pruncia si de aci in colu in tóta vietú, a cugetá numai romanescu, a-si formulá frasele, constructiunile numai asit, precum se vorbesce in provinci'a din care este elu, cá preste totu, prin urmasé ca se si occupa neincelatu cu lectur'a celorlú mai bune scrieri romanési, in fine, ca cunosce si artea de a traduce. Deo-candata avemu acelu folosu mare dela concursurile aceste, ca literatii nostri au inceputu lei colea a lua in seriosu transplatarea classiciloru in limb'a nóstra, é' lectorii lorú au se vina mai tardú.

Din dictionariu au mai esitu 46 de' colu in 9 fascicili si au sjansu pana la lit. P. Asi se spera, ca in anulu 1875 se va terminá si acestu opu mare si greu, carele a datu ocaziune la dispuetele celelú multe si adesea fórtu neplacute, care inse nu s'au potutu evitá cu nici unu pretiu si voru mai trece multi ani, pana candu voru inceta, ceea ce se nici nu credu, pentruca in acestu punctu nu vomu fi noi dacoromanii, carii se ne bucuramu de privilegiu exclusivu de a fá scituti de dispute si concortatiuni catu de ferbenti pe acestu terenu atatu de rastu si atatu de puciu amblatu. Cu tóte aceste inse limb'a nóstra merge inainte, face progresu, cu care nu se póte asemena nici unu din resaritul Europei; mái are inse lipsa de fermentatiune, cá si mustulu celu mai bonu; ne aflamu in periodulu juniei vigoróse; der' noi dacoromanii ne cötemu destulu de iute, apoi — candu nici n'ar' crede cineva, ne scutaramu lena si facemu cate una scurture, de care singuri noi ne miramu.

In siediinta' de ieri se petrecura aprópe donóre cu castiunea nevenerii, séu a venirii fórtu neregulate a unoru membru, pe cari nu-i excusa nici be-tanietele séu morburu grele, nici alte cause plausibili si cari nu dau nici macaru respanu la invitatiunile asitate ale delegatiunii. Despre asemenea membri s'a constatatu, ca prin absentia' lorú facu re mare Societatei academice, ca-ci o tinentu pre locu, cá se nu póta inaintá cu lucrariile lorú in sesiunile anuale; de acea unii din ei au si cadutu in óresi-care prepusu, cá si cum ar' fi dóra lutieli se sub mana cu acea factiune, care lucra de caliva ani pentru desfiintarea Societatii academice, séu de totu, séu numai cu scopu, de a o

*) A se vedé: Inventarium omnium, et singulorum privilegiorum, literarum, diplomatum, scripturarum et monumentorum, quaequocumque in archivo regni in arce Aroviensi continentur etc etc. Lutetiae Parisiorum 1872.

transformá in alt'a, compusa numai din membrii alési din Romani'a propria disa, pentruca asia se scape de atatea prepusuri si imputari de a le veciniloru, cea ce se aude in totu anii. *) In acesta cauza s'a emisú de catra societate un referentu insarcinatu a veni cu unu proiectu, cá substratu de discussiune, ce se va deschide in fine din siediintele septemanei venitorie. In una, rapase frangese, der' asia nu mai póte merge; siplele ani de prepusuri, imputari, adesea chicané, suntu de ajunsu chiaru si pentru temperametele flegmaticé. In-tr'aceea ardelenii ar' face fórtu bine, déca ei si-ar' infliatú in realitate nu numai pe papiru sectiunile prevédute inca dela 1861 si in locu de a-si perde tempulu irrepairabile cu certe confesionali, pentru care au ajunsu de risulu Europei lomaté, si cu activitati unguresi miserabili si cu processe copilaresci, se le lase pe aceste dilettantiloru, é' cei, carii pretenda a fi in adeveru romani literati, se -si vedea atolu acasa de literaturá si de historia si se -si invetie limb'a mai bine. —

Braslovu 20 Augustu. D'ua' nascerii Mai. Saie imperatului si regeli Franciscu Iosifu I se serbá atasti aici cu tóta pompa, atatu in basericele romane si sase, catu si in tea. rom. cath., unde se afia in paradia si regimentulu c. r. nr. 2, care dete sailele precandu restulu ostasimei se afia postatu in piata.

Din mai multe locuri primiramu soire, ca intre romani se serbá acosta di cu multa pietate prin baserici, cerenduse dela tatalu dreptati eterne prospera domnire monarcholui si in. Case Domnitórie, care e singura scutulu dreptati popóloru.

In Blasiu se serbá cu mare pompa, si Excel. S'a d. archiepiscopu si metropolitu dede o méssa pompósa, la care luá parte tóta inteligenti'a cá la 100 insi, unde se redicaru toaste pentru ferici'ta domnire a Maiestatiloru Saie si pentru in. Cas'a Absburgica, refugiliu tuturor supusiloru. La toastele se tradéscu! urmate ne asociamu toti cu tóta alipirea si credinti'a fiésca!

In 19 Dimebú'ta a porrita armata' la manevrele de tómas, la Sibiu, unde credemu, ca va inspecti'ón' si In. Sa archiducele Albrecht. —

La manevre de aceste mai mari in Bosni'a si Germani'a la Anovera merge si ministuru de resbelle alu Romaniei cu mai multi oficiali atastiati, invitatu si de imperatulu Wilhelmu. In Romani'a ince se pregatesce o mobilisare cá nici odata.

— La studierea cladirii liniei ferate Predealu—Ploiesci e insarcinatu d. min. de comérciu alu Romaniei Cantocuzinu.

Conducerea se incredintiá inginerului francesu Dojardin cu leafa de 1700 franci si spesele calatorié, alti 5 ingineri cu cate 1500 fr. si 300 cá diurne.

*) Pana candu maghiarii din Romani'a facu cauza comuna pe facia cu cei de aici, nu numai in punctulu literatúre, ci chiaru si in sponiaru politicu; pana candu reuniunele puscatoriloru nemti din Bucuresci facu serbari comune in Brasiovu si aiurea pe aici, fóra reclame din partea premedóloru guvernale ala Romaniei: poltroni au fostu si voru remanú toti, cati se impedece de prepusuri si imputari, fóra ale mesura ca apeasi mesura, candu, candu accademii' n'are a face decatu cu literatur'a. —
Red.

Spesele cele pentru România vor
est colosali, numai de s'ar reuă cu consecințele
acestei sacrificiu. —

Braslova în 19 Aug. 1874.

— Cine nu știe, ca pana la anul 1848 a dom-
nita în Transilvania cel mai crassu feudalismu,
Faveriti, șicofanții și privilegiatii erau singurii cei
ce se împartineau pe peles populului muncitorii și
imbrancitu în sclavii. Poporul era numai o turma
de țânșu și de muisu, ca-ce omulu se incepea a
tucei numai dela baron. Evenimentele anului me-
moratu pareau a fi egreditu temeliele privilegioru
și prerogativelor și a fi distrusu marii despartitii
dintre omu și omu. Insa pareea ne a insielatu,
ca-ci acele privilegia se bucura și astăzi în fap-
ta de talor și validate deplina, ele se restacia și
iuganfa intru luarea mesurorulu, ce deschidu calea
a pot' legă era-si de glia pre poporul odiosu și
temutu, care a avutu cotezanții de a -și reclama
asemeni drepturi.

De candu arbitriulu și forța n-ă impusu a-
cesta legislație, de atunci poporul romanu este
redusu la sletismu, la rolulu de misera plebs con-
tribuens. Orce instituție s'ar introduce și orce
reforma s'ar faurî din partea potestații ungurești,
nu se pue în practica cu altu scopu și destina-
ție, decatu d-ă distruge temeliele individualității,
ale existinței națiunii române. Si spre ajungerea
acestui scopu factorii legiilor sunt impartiti asiă
de bine, încatu ceia ce nu potu îndeplini falșii li-
berali, parte de rușina lumii, parte din specula
că se nu-si traga odiulu asupra lor, aceea o in-
deplinește cu emfaza ceat' privilegioru, ce se
numesce camer' boierilor, și care joăa rolulu fo-
rului alu doilea în legislație.

— Întru 120 de paragrafi și noaveli electoralii
acesta conglomeratune de ciocoși și ciocoții n'ă a-
fiatu unde se face modificatuni, decatu la § 5,
care prescrie censulu ce trebuie se-lu plătesca unu
civ tranșevan, pentru că se ne pota folosi de
dreptulu electoral. Dintre 121 mii de alegatori
tranșevan 80 de mii mergu la ura' electorala
pre bazea diplomorulu, pre bazea privilegioru, și
tota-si ciocoșismulu se temă, ca cele 41 de mii ale-
gatori plebei voru fi în stare se surpe temeliele
suprematiei ungurești și se puna capetu domniei
ciocoșiesci, pentru aceea ei, împințati fiindu chiar
și de guvern și de catra matadorii din ceat' li-
beralilor, se sufucara și redicaru censulu dela 8,
la 18 fl. — Intru catu voru fi salvatu suprematia
ungureșca și domni' ciocoșca prin aceste act, —
ne va areă viitorile celu mai de așteptu, inse fi
siguru ciocoșismulu, ca va mai pot' veni inca unu
tempu, candu de sila bucuror s'ar aretă mai ge-
nerosu facia de popor, inse atunci mine nu-lu va
mai intrăbă.

Că apendice mai însemnamu aici, ca acestu
actu s'ă severita în șiedinți' dela 13 Augustu a
camerei boierilor. Dintre comitii și capitani' su-
premi tranșevanii numai capitaneșu Naszedolci
Al. Bohatielu a votatu contra modificatunii. 'De-
cama șef, ca d. Bohatielu are locu în camera' boie-
rilor din Budapeșt, i-amu laudă atitudinea, sci-
indu inse, ca dinsu se țiene a fi romanu și capi-
tanu supremu al unui districtu romanesc, nu
scimn, ca ce a cauta școlu, decu nu cum-va pot-
cove de căi morți.

Adunarea generala a Asociațiunii transilvane pentru literatur' romana și cultur' populului romanu.

Dupa doi ani de patimi, lupte grele și mari
tentatuni, 614 frați de unu sango érași împreună.
Ce dulce e revereda!

Ce mareta serbatiori' nationale!

Da, ca-ci este ditu'a: carea a factu' Domnulu,
că se ne bucuram și si ne veselim intr'ins'!

Fia dieci binevenita și binecunetata!

Acesta multu asteptata și multu pretioșă ser-
batiori' începă inca înainte de diu'ă preftia, ca-ce
frați asocia ince nainte cu două zile.

Dominea (9) la amedia șosira si președintelu
cu famili', mai multi dintre membrii comitetului
și alții de prin partile de sus și de din josu de
Maresiu.

Președintele fū asteptatu la gara de intră
inteligenti' romana, și caliva țiereni din Dev'ă și
giuru, — binevențatu în numele devaniloru prin
diu A. Schian, și primitu cu cele mai sincere urari
de „se trăiescă!”

Urmara apoi salutarile și imbracoșările fra-
tiesci și cordiali.

S'ă'ă conductu împunitu de facile în ondra
președintelu. Corulu tinerimei intonă imnulu na-
ționalu „Destăpate romane”; é' diu S. Piso intru
vieu „se trăiescă” salut pre președintele, care de
și cam morbosu se ivi la ferăstra, multiomindu
cu multa caldura manifestatiunile și alipirea dovedita
facia de densulu.

În diu'ă adunarei adevă 10 Augustu șt. nou,
desu de demanția stradele Devei éran aședate de
ospetii șositi. În tôte partile fecie voioșe, imbraco-
șarii și recomandari reciproce. La 9 ore ce nu
la baserica' romana, unde de locușe se incepu
lucrarile, adevă alegea comisiunel pentru invita-
rea președintelu.

Dupa cateva minute președintele intră și -și
ocupă locul intre cele mai insulșitorie exclama-
tuni de bucuria și aplause. —

Linisindu-se șgomotulu de bucuria președin-
tele deschide șiedinți' prin o vorbire adevăto ro-
manesca și multu patratidioria.

Diu protopopu din locu I. Papiu apoi salută
adunarea în numele devaniloru. La propozare pre-
ședintelu membrii condonați trecu la ordinea del.
Se ajegu notarii în persoane d-loru Dr. Silasi, M.
Bontescu și A. Olariu, precum și celelalte comi-
șioni.

Dupa o interpelatiune fora ueci unu intieșu
a d-lui Mezel, urmaru reportierii officialilor Asocia-
țiunii și anume a d-lui șecr. H. I. V. Rusu,
despre activitatea comitetulu dela ultim' adunare
generală; a d-lui Cassariu, veteranelu și neobșitul
capitanu în pensine Stejeriu, despre cassa și a
d-lui bibliotecariu Cretiu despre starea bibliotecii.

— Aceste reporturi dupa ce se ascultara cu multa
atențiune, se predara comisiunilor respective. —

Urmara apoi citirea disertatiunilor și anume:
a d-lui Accente: despre seraci' populului ro-
manu și modul cum aces s'ar pot' vindică.

Acest'ă disertatiune roștia cu multa elocinția
de autor; é' din partea publiculu ascultata cu
incordata atențiune, și desu aplaudata, face multa
onore d-lui Accente. Se trăiescă!

Se ură apoi la tribuna jenele d. V. u'i' a me-
dicinistii în Pest', disserteru despre ardere a
cavalorulu. Relativu la acest'ă disertatiune avemu
se observam, ca ni-ă' fi placutu forte multu, decu
comisiunescu cenzuratia érá má cu precauțiune.
Aprețimam multa nisunțiele tinerimei nostre, și
chiaru pentru aces așteptam dela dev'ă cu o por-
țiune mai multa modestii. Dupa a nostra parere
tinerii nostri ince -si au societatiile lor, — intru
adunare generale a Asociațiunii inse ascultam mai
bucuros pre unulu dintre literatii nostri, mai ve-
terani, séu celu puciu o disertatiune de unu su-
getu mai acomodatu, cu știudiu profundu și
multa estetica.

Speram deci ca în venitoru comisiunescu cen-
zuratioria va fi mai precauta. . . . Dupa discor-
sulu d-lui V. u'i' șiedinți' cam pe la trei ore dupa
amădi se redică, anuciandu-se continuarea la 5 ore.

Dupa amădiu dissertera d. Dr. Silasi desu li-
teratur' romana tradionala, Dr. I. Lapedatu desu
cultur' populului romanu. Ambele disertati-
uni se încantara și le ascultaram cu multa bu-
coris. Ne simțim mandrii cu astu-felul de dis-
sertatori, deci ș-ă țiene Dumnezeu la multi ani,
spre fal'ă nostra și indemnulu confratioru! —

Abi se fini șiedinți' și grabiram la concertulu
arangețu în ondra și folosulu Asociațiunii.

Eta programulu (este publicatu în nr. 54 alu
„Gazetel Trans.” Adausulu mai e la punct. 5, ca
cantă împreună si D. baronesă Eliena de Popu;
é' tragera loteriei se amana pe a două di la
balu. R.)

Concertulu a reștitu bine. — Avuram place-
re, ca din întempieru poturam audi și dulcea,
multu fermecatori' și bine cultivat'ă voce a baro-
nesei Elien'ă Popu, precum și dibacea esecutare
pe pianu de d-șior'ă Miner'ă Draghiciu și domni'
Mikosi, nu vomu uita neelă acest'ă placuta șera.
Pentru care avemu a multiunil destinsu D. Con-
stanți'ă de Dunes Schiau. —

Neci odatu anu publicam mai mare în Dev'ă;
dauna numai, ca n'ă potutu fi o ordine și mai
buna. —

Ne amu și încantatu și mai multu, decu pie-
șele ar' fi fostu tôte romanesce perfectionate séu
deca din programulu romanescu ar' fi lipsitu de-
urle.

Se lasam de—urle celoru, cari au placere
și folose din ele, se nu mai șchimocimu frumosele
noștre nume strabune și romanesce!

Din șcannulu Sibiului 10 Augustu 1874.

Domnule Radactor!

Mi permitu a reportă despre lucrările cele mai
însemnate ale șiedinței șenatulu școlatescu proto-
popescu țienutu în 4 Augustu a. c.

1. S'ă reportatu despre rezultatu examene-
celorulu cu prunții, cari au frecuentatu școl'ă în de-
cursulu anulu școl. 1873/4 și s'ă constatatu a fi
frecuentatu școl'ă în protop. Sibiului gr. c. 412
fetiori și 378 fetiție din numărulu totalu de 548
fetiori și 541 fetiție, prin urmare n'au frecuentatu
școl'ă 136 fetiori și 163 fetiție.

2. S'ă reportatu din partea protop. resp. I.
V. Rusu, despre starea învățamintulu populașiu
în generale pre anulu școl. 1873/4 și s'ă decisu,
a se votă reconștitia protobisericii protopopului,
pentru zelulu și fatigiale dovedite continuu în in-
tereseșulu promovari' causei școlatice.

3. Se constată necesitatea de conferința in-
vetiatioreșci pentru perfectonarea invetiatiunilor.
Că aceste conferințe se aiba rezultate intențio-
nate, e necesariu se fia conduse de barbati de spe-
cialitate probati. Domnulu Directore Bas. Petri, la
rogarea șenatulu școl. protopopescu, binevol a luă
asuprași conducerea acestor conferințe, ce se voru
conchiamă cu finea lui Septembrie a. c.

4. Constatandușu aduncu șenit'ă necesitate
pentru prevederea prunțiilor de școlă cu cartile
școlatice necesarie, șenatulu școl. protop. a lusu
mesori, că atatu prin contriburi din cassele bise-
riciorulu din protop., catu și prin collece benevole
dela inteligenti' diu Sibiu, se șe procure o sume-
șiora de bani, destinați anuntu pentru cumparare
de carti școlatice. Totu-odată s'ă decisu, că se
se face pasi și la Ven. consistoriu metrop. pentru
asemnarea unui cantu din fondulu școl. archiepis-
cescu, totu șperu școlulu procurare de carti și
requisite școlatice.

5. La propozare comembrulu Bas. Petri, se
decide, că Vener. consistoriu metropolitanscu se fia
rugatu, că în contintelegru cu celelalte consistoriu
gr. cath. ale dieceselor sufragane, se benevoiesca
a se ingriji pentru cumpararea și edarea de totu-
felulu de requisite și aparate școlatice (șiciale,
istorico-naturale, geografice, matematic, &c. apar-
turiu pentru mesurile metriche) considerandușu tre-
buționale școlorulu nostre confesionalii.

6. Se decide a se face pasi la comitetulu
Assoc. tranne, că acele șe benevoiesca a daru cate
unu esemplariu gratuitu din foii Transilvanii, în
folosulu macaru a unoru școlă mai banisiora di
protopolițianu resp.

7. Se decide a se face pasi, că în acele or-
mune mestecate, unde prunții gr. cath. frecuentă

teresele romanilor din Transilvania. Der' o asemenea fapta loiala era tocmai dela adeveratii unguri me pôte si în dreptu si -mi place se acceptu; ca-ci — se marturisima cu franchetia! — pro chavruinisti, cari din peccate sunta numeroosi în acestâ Camera, eu nu-i credu catu-si de paciuo ca-pabili de un asemenea sentimentu nobilu si nici m'acceptu stându vre-odată asemenea cuvinte loiale din gur' loro. Santu multu între membrii nostra. Adunari, cari -si detorescu alegerea tocmai acelorâ nationalitati nedreptate, pentru cari nu numai ca n'au redicatu vre-odată cuvintulu, der' inca, — condusi de selea gloriei vane a unui estufu patriotismu, s'eu pôte si de alte interese — au întrebuintu pana si cele mai neînsemnate occasiuni, pentru a lupă chiaru contra loro si pentru a lovi cu ingratitudea într'însele.

Candu p'adu vedu acestâ procedere nedema, precum si disproporzionea evidenta, cu care sunta reprezentate nationalitatile; în fine candu privescu pe de-o parte dispozizionea malcontenta a cetate-nilor din tierra, pe de alta parte modulu de grupare a maioritati din acestâ Camera, -mi vinu a-minte cuvintele lui Eusebiu, prin cari declarau amarosita stare a lunei crestine din seculu IV: „Orbis christianus ingenuit se videns esse Arium.“ Asi der' inca odată repetu, ca nu dela chavruinisti acceptamu noi iustitia si ecuate, ci tocmai dela maghiarii cei adeverati. (Aprobati în stang'a).

Inca o reflectare, d-loru. — D. dep. Colomanu Tisza, a avutu curiosâ dispoziție, de a dice în discursulu seu, — cea ce de altmintreala neci nu s'ar' fi tieutu de cestiune — ca romanii numai pentru aceea facu sfara în tierra, că se capete ôrcari posturi inalte si grase. Der', d-loru, cu collegu a nitatu înale în acele momente de ferbintâ, ca romanii ce se afla adâ în posturi, si-au obtinutu denumira inca pe timpulu provizoriulu si guvernulu angurescu i-a adoptatu totu astu-felul, precum a adoptatu pe întregâ pleada de ampliatu, si eu credu, ca functionarii romani corosandu totu alatu de bine detorinute ce li este impusa că ori si care din collegii loro. Er' dintre cei denumiti de guvernulu maghiaru dela 1867 încoace, abia vre-odâ se s'au în functiuni mai inalte; nu s'ar' curcun pôte se pronunciu nume; și tute aceste voru spane, ca unulu din acei mai multu functionari este d. Iosif Hosszu, der' despre acestâ credu, ca nici însu-si d. Tisza nu pôte dice, ca ar' fi vorbitu vre-odată ceva nici contra guvernulu maghiaru, nici contra nativne maghiare. În generalu, eu socotescu, ca asemenea invective si ameninçari nu continu cu demnitates parlamentare, er' facerandele si mogleciile potu se alba locu aiurea, der' nu aid în Camera, unde, de cate ori le intalnescu, -mi vine a-minte o anecdota tiganesca, pe care amu se vi-o si enarrediu, ca-ci e scurta si forte potrivita.

Tiganulu, intalindu-se pe drumulu tierciu cu „szolgbiraulu“ si acestâ nevrendu a feri din dramu, tiganulu se resli cãtra dînsulu cu urmasoriele cuvinte: „Ferî din cale, ca de unde nu, vei patt cum a patitu-o celalaltu.“ Atunci szolgbiraulu ferindu din cale, -lu întrebâ: „der' cum a patitu-o celalaltu?“ D'apoi asiâ, — respunde cu umore tiganulu, — ca nevrendu a feri elu, amu feritu eu! (haritate). Amu citatu acestâ anecdota, fiindu ca tocmai o astufelu de impresiune comica au produsu asupr' mea si amestinatiele cunoscuta ale d. dep. Col. Tisza, capulu partidii oppositiionale din acestâ Camera, cari potu se alba locu aiurea, precum amu mai disu-o, der' nu în parlamentu.

Oru! Eu nu vofu dice, ca o se ne intalnimu la Philipp; der' dice, că se ne intalnimu pe „Campulu Panei“, se ne intalnimu la „Sant-Imbru“ unde stamosii romanilor si-a ungurilor au lopstatu imprena fratrescu, nu alatu pentru gloria, ci pentru existintia patriei. Der' pentru că acestâ se o potemu face cu însufletire, ceremu dela on. Camera si dela on. guvern, se ne face partasi egali la mósâ dreptatii. În casulu de faciu eu nu ceru nici chiaru dreptate stricta, — ceru insee aplicarea corecta a legiloru din 1848.

Dapa tôte aceste, d-loru, nu potu trecu ca vederes, de a-mi esprimu satisfactiunea, pentru dôse declaratiuni ale d-lui ministru de interne, pronunciate în siediintâ de Sambet's trecuta. Ces d'antalu contine interpretarea ce d. ministru a gasitu de curvilitate a face cuvintelor, nationalitati de limba straina.“ Ministruu Ungariei nici nu poté

se interpretede aceste cuvinte altfelu, decatu asiâ, precum a facu-o. Declaratiunea d-lui ministru de inter. alu Ungariei a corospanu deci pe deplinu justulu melo acceptari.

Der' inca si mai buna impresiune a produsu asupr' mea acestâ declaratiune impaciutória a d-lui ministru, ca indatu ce-i voru veni la cunosçintia abuserile ce se comitu la aplicarea legii nationalitatiloru, d-sa va fi ga'ta a lău inciatu' pentru înlaturarea loro. În acestâ causa nu vreu se observu, decatu at'at'a, ca d. ministru de interne nici ca are trebuinta se întrebde despre 'aceste abuseri pre deputatii romani din oppositiune; întrebu numai pre deputatii rom. din partia d-sale, de ôra-ce eu nu me îndolescu catu-si de paciuo, ca acesti' inca -i voru sci d'informatiuni detute. Incatu pentru inciatu' promissa, din parte-mi o lău spre scintiu, ascurandulu totodată, ca la f'acere passu ce va face pe calea deplînirii acestei promisiuni, noi -i vomu responde cu pasi indoliti, ba chiaru cu o saritura. (Aprobati).

D-loru deputati! Faceti, că lecturii Transilvaniei se convinga odată despre sentimentele d-vôstra de dreptate; faceti, ca romanii celu pucien astadate se sentiése o stringere de mana fraterna din partea nativnei maghiare. Respingeti emendamentulu d-lui baron G. Kemény si nu lasati, că prin astufelu de procederi romani se pierda si cea din urma radia de sperantia, fara de care apoi se prinda radacina în anim'a loro acestâ convicçione dorerôsă, ca ei în acestâ patria, precum în trecut, asiâ si în viitoru, numai, numai impliatu si persecutatu potu se fia, er' ferticiti — hâ! Ca-ci d-loru „Quid tunc?“ Lasu la îndeplinçione d-vôstra că se ve dati semu de rezultate fatale, ce potu că se urmedie, — si candu o facu acestâ, amu totodată onôrea de a vi declarâ, ca sustienu emendamentulu d-lui dep. Petru Nemesiu, si-lu recomandu cu itou adinsulu Onor. Camere. (Aprobati în stang'â).

Onorata Redactiune!

Binevoiti a publicâ în numitulu D-vôstre diariu aci alaturati numeru si cascigatori din loteria pentru terminarea basericii romane din Dev'a.

Numerii castigatorii

din loteria pentru terminarea basericii romane din Dev'a:

77 5406 985 619 5507 615 2067 980 1423
 6109 987 2334 927 6040 6076 929 1403 147
 5683 6092 5063 5049 3683 715 5077 543
 614 1414 5408 5389 5387 5386 1052 5309
 446 479 454 3061 439 2740 5010 464 1101
 471 465 3539 1381 459 4490 5011 1599 5013
 4997 5460 916 3047 6057 201 153 8556 3544
 555 5725 4950 2735 2734 4954 1016 945
 2733 5108 5742 4254 769 5828 5841 2391
 1500 2659 2660 205 792 4265 2736 2670
 2124 6008 5452 1914 3742 5710 4217 2063
 648 545 2387 1801 911 912 3468 2386 2946
 5069 957 4539 1334 93 3687 5199 5277 997
 1435 6136 2473 1335 2219 2224 5060 2799
 515 919 2359 5407 5076 5086 29 5957 6112
 1313 6131 5115 3403 895 2169 4002 5170
 4550 5627 3478 920 5702 5850 6087 3831
 5499 649 894 1364 1928 590 692 2377 2181
 541 811 2143 2062 2046 6034 328 212 734
 3990 5544 2388 850 5110 2671 5259 6088
 181 2945 3434 5293 129 2367 138 182 348
 517 3576 1047 306 529 2450 2460 1405 3841
 27 4919 2356 3498 2270 2848 5624 5757
 5067 844 1079 1448 696 4244 3484 1447
 5469 5318 965 1449 1438 5317 5066 3830
 6089 1043 300 2904 5316 3840 5730 989 789
 3837 1454 3499 1804 1141 3200 2877 3800
 5028 5445 5899 141 4945 2767 5755 1660
 6116 1811 3049 5952 302 1345 371 8567
 2449 206 5900.

Dev'a 15 Augustu 1874.

Constantina de Dunca Schiau.

N. B. Suntu rugate tute diuarile romane la publicarea numerulu cascigatori.

Noutati diverse.

— Patriarcelu Ivaicovici s'a introdusu si a tramisu la consiat. metrop. din Sibiu actulu de abdicare, asiâ pe la Octobre se va face alegere de metropol. romanu.

— C. Julius Andrassy vre a visita mosiele sale în Ardealu.

— (Imprimate de monete). În cele d'antalu dôse patrarie ale anului curinte s'au imprimatu 28.974,718 bucati de cate 20 cr. si 51.203,055 bucati a 10 cr. la valôre de 10,915,294 fl. 10 cr. Dintre acesti' s'au datu în comunicatiune pana la finea lunei lui Iunie 10,754,249 fl. si 10 croceri.

— În strainatate cestiunea recunoscerii guberniului republicanu spaniolu e cea mai capitala. Francia respunde — la invitarile solioru spaniolu — ca deca va primi Anglia va urmâ si ea; Anglia a primitu, Itali' lu recunoscu în 12 Augustu Austro-Ungar. si Russia' inca în primescu, ma s' Belgia', se tîleoge, ca Germania' f'u poritória la acestu actiu diplomaticu. —

— Bazaine trech prin Mainz la Colonia' si der' trece la Brusselsa. Se scrie, ca a fostu înlesnit si de necontrolarea lui Mac-Mahon a scapa, că bonapartisti aiuni. Bonapartistii tacu si se încorda a reesi cu alegerile prin departamente.

— Tocma inceputa si diariile maghiare dela „Hon“ incepuu a publicâ memorandulu dela Blasiu 1872, încobundu er' a critica pretensiunile cele drepte neschimbate ale nativnei romane din Transilvania, pe cari nu le potu mistoi. Vomu reveni la ele.

Nr. 4228/pol. 1874.

1-3

Publicatiune.

În urmare ordinatiunii în regiu ministeriu de iustitia din 3 Augustu a. c. nr. 22878 se face publicu cunoscutu pentru cunosçintia celoru interesati, că se se scie întocmi dapa acestâ, ca, din privinta judecatorii, terminulu pentru publicarea protocoilelor funduriar gâttie în tôte comunele impartite la judecatori'a dela Rupes (Obahalm) si Fagarasu, care terminu er' deffitu pe 31 Aug. a. c. spre a-si prelunga f'acere deffitu se de proprietate, a-si prelunga acum inca cu 4 luni inainte, ad. pana în Decembre, finea anului curentu.

Exceptiunea se face nume cu Brulya (Brailova) de pe teritoriulu scaunulu Cineu-mare, unde pentru ordinarea proprietatiloru, ce acum decurge, inca nu s'au facutu protocoilele funduriar.

Din siediint'a scaunulu judeciale reg. din Sighisiora tîenuta în 10 Aug. 1874.

Nr. 3937/c. r. 1874.

1-3

Convocare.

Pentru consultare în momentôsâ a causa a s-rondare municipiiloru, în urm' a ordinatiunii d-lui ministru de interne dia 6 Augustu a. c. nr. 33043 si la convocarea d-lui comite supremu, se convocâ prin acesta tute membrii comitetulu reprezentativu alu comitatulu Turdii la siediint'a extraordinaria pe 3 Septembrie a. c. în opidulu Turd'a.

Turd'a în 14 Augustu 1874. —

Vice-comitele comitatulu Turd'a.

Alexiu Miksa m.p.
vice-comite.

Cursurile

la bursa în 20 Aug. 1874 sîd asiâ:

Galbini imperatasci	—	—	fl. —	cr. v. a
Napoleoni	—	—	8 7/8	„
Augsburg	—	—	103	40
Londonu	—	—	109	60
Imprumutulu nationalu	—	—	74	50
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	—	71	20
Obligatiunile rurale ungare	—	—	77	75
— temestiane	—	—	76	50
— transilvane	—	—	75	—
— crostoslav.	—	—	80	—
Actiunile baneci	—	—	978	—
— creditului	—	—	237	50